

Hjem > Kvægafgiftsfonden > 2011 > Sundhed - Klovsundhed > **Jeg har aldrig savnet kobbersulfat**

Jeg har aldrig savnet kobbersulfat

Hos Graversen I/S er vand, skraberens i stalden og klovbeskæreren de vigtigste våben mod digital dermatitis. Klovplejemidler lader de andre om at bruge penge på.

Kvægafgiftsfonden

Mælkeafgiftsfonden

Utroligt nok bliver de nysgerrige sortbrogede køer ikke også forstyrret af skraberens, da Magasinets udsendte besøger dem i stalden. Den kører ellers på spalterne 12 gange i døgnet. Så det er ikke her, man vader i komøg til anklernerne. Henrik Graversen tror nemlig på, at jo renere, køernes klove er, jo mindre modtagelige er de overfor digital dermatitis.

Jeg synes, der er en masse bøvl med at bruge klovplejemidler, og jeg kan ikke rigtig se, at de hjælper," siger Henrik Graversen.

"For mig lyder det logisk, at jo mere møg, de vader rundt i, jo nemmere kan bakterierne genere klovene," lyder det fra den 30-årige kvægbruger, der driver Graversen I/S sammen med sine forældre.

Et par år efter, at stalden til de 170 køer blev bygget i 2004, blev skraberintervallet sat op fra otte til 12 gange i døgnet. Og ifølge Henrik Graversen er effekten ikke udeblevet.

"Vi fik færre klovlidelser, da vi satte skraberintervallet op. Og vi har ingen problemer med, at skraberens skader køernes klove, selv om vi ikke engang har en skraber med gummibelægning, fortæller Henrik Graversen, der i tråd med sin filosofi om renlighed også sørger for, at der bliver skrabet ned fra sengebåsen mindst tre gange om dagen.

Spuler klovene

Klovsundheden på Graversen I/S er hverken så meget værre eller bedre end hos mange andre. Til gengæld har Henrik Graversen en klar holdning til, hvordan han vil bekæmpe sygdommen, og i den forbindelse er renlighed et mantra. Ikke bare forebyggende i stalden, men også når han ser ømheden hos en ko.

Når Henrik Graversen malter om morgenen, og der opstår pauser, observerer han malkekarrusellen rundt, om nogle af køerne står og aflaster et ben. Hvis det er tilfældet, og det er det cirka hver anden dag, spuler han klovene rene på den pågældende ko. Der er stor fokus på, at alle ømbenede køer bliver vasket.

"Hvis vi ser en, der halter i stalden, som vi har overset, snakker vi om, at vi skal huske at vaske den," fortæller Henrik Graversen.

At de ikke har en klovvasker, er nærmest et tilfælde.

"Vi har indhentet tilbud på en, og hvis det ikke havde været for finanskrisen, havde vi nok også investeret i en. Nu ser vi lige tiden an, og ser lidt flere erfaringer fra dem, der er på markedet," lyder det fra Henrik Graversen.

Klovbeskæreren en hyppig gæst

Tre-fire gange om året bliver alle køer klovbeskåret. Hver gang klovbeskæreren har været på besøg går der cirka en måned uden en eneste ko, der halter på grund af digital dermatitis.

"Det er som om, vi kommer helt i bund med digital dermatitis, når klovbeskæreren har været her, og så har det altså svært ved at blomstre op igen," er Henrik Graversens erfaring.

To – tre gange mellem hver klovbeskæring kommer klovbeskæreren til en 'reparationsdag', hvor han beskærer op til fem køer.

"Når vi ser en ko, der halter, ringer vi til klovbeskæreren, og så går vi alle køerne igennem og tager dem fra, der har en lille tendens til halthed, så han kan tage dem i opløbet," forklarer Henrik Graversen.

I de første år efter den nye stald blev taget i brug havde de kun klovbeskærer to-tre gange om året. Men det var for lidt.

"Nu har vi langt færre halte med digital dermatitis, end da vi ikke fik klovbeskåret så tit. Og det er tit de samme, der er halte igen og igen, så det er lige før, vi kan sætte dem på en udsætterliste," fortæller Henrik Graversen, der får lavet klovregistreringer ved hver beskæring.

Bedriften har ikke en klovbeskæreboks, for Henrik Graversen mener, at det er bedre at investere tiden i vask og pengene i hyppige besøg af klovbeskæreren.

"Hvis vi havde en klovbeskæreboks – fik vi den så brugt? Når vi i stedet vælger at ringe til klovbeskæreren mellem de faste beskæringer, tvinger det os til at gå lidt mere aktivt ud og se, om der er flere problemkøer. Og klovbeskæreren er nok bedre til det end os, vi er landmænd, ikke klovbeskærere," smiler Henrik Graversen.

Aldrig brugt kobbersulfat

Mens nogle kvægbrugere har haft svært ved at slippe taget i kobbersulfat, har Henrik Graversen aldrig haft fat i det. Bedriften har ikke et fast klovbad, og han synes simpelthen ikke, det er besværet værd med et løst klovbad.

"Det giver en masse bøvl. Hvis det skal have en effekt, skal væsken i hvert fald skiftes to-tre gange i løbet af en malkning, for det er jo møgbeskidt når der har været fire-fem køer igennem det," siger Henrik Graversen og fortsætter:

"I 1998 var jeg elev et sted, hvor vi brugte kobbersulfat, og der så jeg ikke nogen effekt af det, så det frister ikke."

I de første halvandet år efter de sagde farvel til bindestaldens problemfri klove, brugte de desinfektionsmidlet Kovex. Men for det første var køerne bange for at gå igennem det, og for det andet synes Henrik Graversen ikke, det havde den store effekt. Så nu lader de andre om at bruge penge på diverse klovplejemidler.

"Vores problemer er nok ikke store nok, for så havde vi jo nok prøvet et eller andet. Vi har da digital dermatitis, men jeg synes ikke, vi har et problem med digital dermatitis," smiler den unge kvægbruger.

Men at de går op i klov sundhed, og bruger mange penge på klovbeskærer, fornægter han ikke.

"De penge, vi bruger på ekstra klovbeskæring, er jeg sikker på, kommer ind i den anden ende. Det koster simpelthen for meget i ydelse at have halte køer," mener Henrik Graversen.

Dyrlæge Pia Nielsen har siden starten af 2008 udelukkende arbejdet med klov sundhed på Videncentret for Landbrug.

Graversen I/S

- Ejet af far og søn, Jørn og Henrik Graversen
- Ligger i Glud ved Horsens
- 170 SDM
- Stald fra 2004
- Ydelse på 11.000 kg EKM
- SAC malkekarrusel med 28 pladser
- Driver 225 ha, heraf 115 forpagtet
- Medarbejdere: En 1. årselev, Henrik og begge forældre

Henriks erfaringer bekræfter teorien

Henrik Graversen gør det rigtige i at satse på rene klove og systematisk overvågning i stedet for klovplejemidler.

Jeg hæfter mig først og fremmest ved, at landmanden aktivt overvåger sine dyrs klov sundhed (under malkning) og – som det vigtigste – gør noget ved det straks han opdager en ko, som aflaster et ben, det vil sige: Systematisk overvågning og hurtig indgriben!

Derudover har Henrik Graversen i sit virke som landmand gjort sig praktiske erfaringer, som helt svarer til det, den seriøse forskning har kunnet dokumentere:

For det første viser han, at vask med vand og sæbe virker! Det har et fireårigt forskningsprojekt mellem Foulum, Videncentret for Landbrug Kvæg, Aqua Clean og Delaval også definitivt dokumenteret. Forskningsprojektet påviser, at vask med vand og sæbe nedsætter forekomsten af digital dermatitis med 41 %.

For det andet passer Henrik Graversens manglende tillid til klovplejemidler også godt med gældende forskning. Ingen har kunnet dokumentere en sikker effekt af noget klovdesinfektionsmiddel, heller ikke kobbersulfat. Der er lavet nogle forsøg, som skulle dokumentere, at kobbersulfat virker, men alle de forsøg, der er lavet til dato, er lavet i så få besætninger og med så få dyr og med så få klov tjek, at forsøgene ikke kan dokumentere noget.

Henrik Graversens erfaring i forhold til, hvor ofte man bør få køerne klovbeskåret svarer nøjagtigt til den erfaring, jeg selv har gjort i arbejdet med klov sundhed: Beskæres dyrene mindre end tre gange årligt forebyggende, vil man kunne nedsætte mængden af hornrelaterede klov lidelser væsentlig ved at ofre en ekstra årlig beskæring.

Et meget enkelt og gammelt råd blandt klovbeskærerne er, at dyrene skal beskæres én gang for hver 3.000 til 3.500 kg mælk, de yder. Så hvis målet er, at køerne kun skal yde 7.000 kg årligt, så er to årlige forebyggende klovbeskæring sikkert nok!

Til slut vil jeg blot endnu engang minde om, at tørre, rene klove er super godt for klov sundheden. Det svære er at praktisere det, men med den systematik og konsekvens, Henrik Graversen praktiserer, kan også det lade sig gøre.

Artiklen blev bragt i Magasinet Kvæg februar/2011